

СУХОВА Надія,

*кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного
авіаційного університету, м. Київ*

ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВИ КОМУНІКАЦІЇ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ

Соціокультурні трансформації мови сучасної комунікації спонукають сучасне людство до нових пошуків вирішення політичних, екологічних, культурологічних, економічних та багатьох інших суперечностей сучасного світу. Безумовно, всі ці процеси пов'язані з існуванням людини в сучасному світі, в якому великий сегмент має віртуальна реальність. Тобто, змінюється роль і місце людини в умовах епохи цифровізації. Змінюється вплив трансформації мови комунікації на освіту молоді як середовище формування особистості. Представники різних галузей наукового пізнання акцентують увагу на потужний вплив трансформаційних процесів мови комунікації на те, як відбуваються зміни в сучасній освітній сфері людини [1,3]. Людству необхідно буде дати відповідь на виклики нового тисячоліття.

Освіта ХХІ століття отримала від людства запит на підготовку нового типу людини, яка б змогла адаптуватися і активно діяти в крихкому світі.

Слід зазначити, що саме з чотирьох освітніх кутів (науки, мистецтва, релігії та філософії) формується найбільш повна картина світу для кожної освіченої особистості. Наука, вивчаючи світ, оперує фактами, мистецтво – образами, релігія – уявленнями, а філософія – сенсами. В різні історичні епохи, в результаті спілкування між представниками цих галузей пізнання, вимальовувалася основна тенденція комунікативної діяльності людини за схемою «Я – сім'я – суспільство – Творець».

Під час комунікації між людьми відбувається обмін інформацією з певними сенсами. І якщо такого не відбувається – комунікація, як така, відсутня. Оскільки основою засвоєння інформації є так звана тріада: передача, значущість і використання. А взаємозв'язок, доставка, просування, освіта, моніторинг і оцінка – виступають механізмами засвоєння людиною інформації.

Починаючи з давнини, комунікація є однією з необхідних умов життя людини в соціумі, а здібність до спілкування є запорукою вміння співпрацювати в різних колективах. І не випадково за часи Давньої Греції провідною ідеєю софістів було виховання («пайдейя»). Основна увага приділялася вмінню людини правильно аргументувати свої наміри, поведінку та вчинки. Це одна з головних умов плекання другої природи людини – людини цілісної, яка як мислить, так і говорить та чинить в певних ситуаціях. Ідея цінності людського життя спостерігається вже в V –IV ст. до н.е., коли людина проголошувалася Протагором «мірою всіх речей», а у Сократа філософія стала тією наукою, яка відповідає на питання: як людині жити?

На кожному етапі культурного поступу людства відбувається зміна типів комунікації. Це тягне за собою поступове ускладнення процесу інфообміну. Тому вже у XXI столітті, характеризуючи людину як суб'єкта соціальної комунікації, мають на увазі стійку сукупність соціально значущих якостей, яку вона набула через виховання та освіту впродовж свого життя. Перш за все, засвоюючи світ через мову, набуваючи знання у вигляді наукових та метафізичних концептів. Менталітет представників різних народів найбільш чітко виявляється в поведінці людини певної культури (норми і традиції спілкування). Як глибинна структура свідомості, він залежить від соціокультурних, мовленнєвих і географічних чинників. Тому в кожній культурі існують свої уявлення про ввічливість, що й зумовлює комунікативну поведінку людей.

В культурі інформаційної доби є своя специфіка задоволення інформаційних потреб, мотивацій соціокультурної діяльності та нерівність у доступі до інформації тощо. В цифрову еру мережеві форми комунікації відповідають потребам і очікуванням людей, а також відображають ті домінуючі смисли культури, які створилися в мережевих спільнотах і розповсюджуються в сучасному суспільстві. Оскільки етика відповідальності ще не стала основою епохи цифровізації, в більшості ми спостерігаємо підміну свободи свавіллям починаючи з освіти людини і закінчуючи іншими сферами її існування. Людство ще не може усвідомити всіх ризиків і меж своєї діяльності в цифровому просторі.

XXI століття набуло всіх ознак дестабілізації соціального життя. Екологічні проблеми що пов'язані не тільки з наслідками діяльності людини, а й підвищеною активністю сейсмічних процесів на планеті, підштовхують до знаходження нових форм співіснування. Сплеску нинішніх військових конфліктів щодо переділу територій різних держав, економічних війн за ринки збуту продукції тощо передувало зниження рівня освіти, або її повна відсутність, домінування ринкових цінностей. Перехід у повноцінне творче суспільство цифрової ери можливий саме через виховання і освіту. Не змінившись внутрішньо, ми намагаємося змінити зовнішні форми освіти та виховання наступного покоління. В результаті просто копіюємо недосконалі та неактуальні форми освітнього процесу. Прикладом може бути освітній експеримент в Китаї, який все більшою мірою нагадує створення «цифрового концтабору». Висновки. Розглядаючи роль трансформації мови комунікації в освіті людини цифрової ери, ми прийшли до висновку, що мова є одним із засобів реалізації комунікативної поведінки особистості, призою, через яку людина бачить світ і розвиває свою свідомість. Тому вкрай важливо кардинально переглянути існуючі форми виховання та навчання в освітньому полі людства, щоб допомогти сформуватися комунікативній особистості нової ери. Поки що ми спостерігаємо руйнування старих форм в освітньому процесі людини, коли світ сприймається фрагментарно, традиції слабо регулюють поведінку людини. В який бік буде спрямована мова комунікації, якими цінностями вона буде керована, в той бік і буде розвиватися суспільство з усіма його інституційними формами. Для позитивного напрямку розвитку особистості, сучасному суспільству необхідно виробити нові правові норми та закони, щоб свобода людини не перетворилася на свавілля і подальші негативні наслідки не призвели до вмикання механізму самознищення людства у війнах різного типу.

Список використаних джерел та літератури:

1. Habermas J. (1987) *Teorien_om_den_kommunikative_handlen* [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dkwiki.dk/OrdBog/Teorien_om_den_kommunikative_handle
n

2. Baudrillard J. La société de consommation: ses mythes, ses structures. – S.G.P.P., 1990.–P. 318.

3. Bettelheim В.А Home for the Heart. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20210311201337/http://opentext.nn.ru/old/man/index.html?id=4019>

4. Дротянко Л.Г. Етнокультурний фактор міжцивілізаційних відносин ХХ-ХХІ століть. / Л.Г. Дротянко // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – № (2) 36. – К.: НАУ, 2022. – С. 5-10.

5. Орденів С.С. Політико-правовий вимір міжцивілізаційних викликів глобалізованого світу. / С.С. Орденів // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – № (2) 36. – К.: НАУ, 2022. – С.50-57.

6. Сухова Н.М. Духовність та гуманізм людини ХХІ століття. / Н.М. Сухова // Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. – № (2) 22. – К.: НАУ, 2015. – С. 62-67.